

Arborele de sunete

de Petre Ghelmez

lin,
cătălin,
prin cerul lumilor spin,
plin, luminând în vânt pe pământ,
rug în inimă, rug în sânge, rug în cuvânt,
arbore fără trup, arbore fără umbră, arbore fără de noroc,
dincolo de apă, dincolo de piatră, dincolo de număr și foc,
tu – numai sunet, tu – doar credință, tu – ființă și boare adevărată
lasă-mă, bunule, să-ți spun mumă, lasă-mă, să-ți spun, nebiruitule, tată !
mai drept, mai adânc, mai curat, chipul meu orb, din viul, trunchiul tău, se arată !
soare în ochi, soare-n priviri, soare pe tâmpla întunecată, îndurerată și clară,
ecou în ecou, cântec nou și din nou, în silabele frunzei, sub cerul verde de vară,
voce de pasăre, murmur de floare-n bătaile inimii, dorul durut, de dor, să n-o doară !
cine ești tu ? de unde vii tu ? unde mergi tu, făptură fericit cununată în de mireasă și mire !
cum ți-a crescut aripa – urcând/coborând rugătoare, pe dealul și valea-ntru îngerul alb și subțire ?
spirit în duh turburat de abis, cuget aprins, timp vâlvorind, prin secolii grei, bolnavi de iubire !
dacă n-ai fi fost – n-aș fi fost ! dacă n-ai fi, în lume, de dincolo de margini, fiind,
a, e, i, o, u, ă, â – stele-n vocale sclipind ! până-n ceața divină, înviind și murind,
scrum aș fi fost, om fără grai, drum fără rost, prund căzând în hidra clepsidrei, invers,
pulbere vânturată-n copitele cailor; nu tu spadă, nu tu sămânță, nu – vers !
ci umbră, doar umbră – eu, blestematul, rățâcind fără urmă, în univers.
din crengi, din lăstari, din cioturi negre și crini, –
strigăte adiind, colorat, – din vecini !
tu, leagăn de lapte și cruce,
tu, casă de limbă amară și dulce,
în de unul singur – pădure,
viscolit de gând, fulgerat de secure...
furul, din tine, nu poate să fure !
codru-nălțat din bătrâni, din părinți,
bărbați și femei de oameni cumiți,
bunici și nepoți strămoșii – copii,
fi ai fiilor lor, stâlpare-nflorită, de fii
oase adânci, țesute-n țărână de oase,
sunete – ochi, sunete – frunți, sunete – buze frumoase
munte pe rod, bucurat, primind botezuri hrisoase...
berzele breze, prin varul zilei de ieri zestrea de țapi alburii, și azi, o prefiră,
la strunga din gând.../ brăul de brazi, cu țepile-n malul vetrei – sâmburi urcă, brândușe,
viezuri și măguri de zer, în mînzul plăpând.../ magma-nnoptată – drojdia-n germe,
rânza vorbeii și-a brazdei, spre vârfuri, și astăzi, prin spuza zburând, o vor să ne-o poarte...
soarbe-mă-n rădăcinile tale – sumă neistovită și parte, îngroapă-mă în cuvânt
dăruie-mi, arbore sfânt,
gloria ta, înseninată de viață – prin moarte !

În urmă cu 25 de ani, Petre Ghelmez, fondator al revistei „Sud”, îi încredința spre publicare poemul „Arborele de sunete”. La întrebarea redactorului șef de atunci: „Cum s-a născut acest «Arbore de sunete»?”, poetul Petre Ghelmez destăinuia că: „«Arborele de sunete» este arborele adevărat al ființei noastre omenești. Arborele metafizic !... Dacă-l privim și, mai ales, dacă îl ascultăm mai bine vedem poate că aici este ceva din arborele etern al Limbii Române... Sunetele frumoase, limpezi, rafinate în distilerile anilor și ale zecilor de generații trăitoare pe aceste pământuri din spinarea Dunării și a Carpaților, latinitatea noastră esențială – în trunchiul acestui arbore și în coroana sa atotcuprinzătoare, fulgerată ici și colo de ecourile dătătoare de culoare ale altor neamuri cu graiul cărora timpul ne-a pus în contact; iar în rădăcini, în adânc, murmurele nedeslușite, răzbind dureros până la noi, prin ceața istoriei, straturile unui grai geto-dac pierdut, perceput mai mult ca o magmă a temperaturilor înalte din care pornesc mereu spre noii lăstari forțe nebănuite, greu de definit, dar puternic simțite, precum în parfumurile rafinate ale petalelor din trandafirii grădinilor de la Versailles, se presimt încă aromele tari ale port-altoiului răsurilor sălbatice, pline de vigoare și voința nestăvilită de a trăi. Un poem care, dincolo de aceste intenții clare, luate în considerație cu «precizia și cu consecvența rigidă a unei probleme de matematică», dacă n-ar avea și un suflu al său, o energie proprie, inexplicabilă, nu ar însemna nimic. O are ? Nu o are ? Eu nu știu ! Eu am scris poemul și-atât !”

Gabriel Dragnea, Veronica Porumbacu despre sentimente ireversibile

pag. 2

Titus Vîjeu, Ochiul atoatevăzător (Maxim Gorki)

pag. 4

Rodica Lăzărescu, Nicolae Gheran în oglinda corespondenței

pag. 5

Florentin Popescu, Doina Cernica, scriitoarea care ne aduce mapamondul acasă

pag. 8

Nicolae Scurtu, Însemnări despre poetul George Iarin

pag. 10

Ioana Ruxandra Fruntelată, Calendarul Moșilor

pag. 12

Ion Andreiță, Satul din colțul ochiului. Mămăliga zburătoare

pag. 13

Șerban Codrin Denk, Ancelin Roseti sau un poet din universala provincie

pag. 15

Gheorghe Dragomir, 2024 – Anul reînținerii Europei la propriii săi cetățeni și alungării globaliștilor neo-marxiști din structurile instituționale ?

pag. 16

Mona Dobrișan, „La câțiva oameni distanță de tine”, regia Radu Afrim

pag. 21

Nicolae Stoica, Campionatele de oină din perioada interbelică de la Bolintin Vale

pag. 23

Laurențiu-Ștefan Szemkovics, Decorație acordată în 1925 unui proprietar din comuna Bolintin din Vale

pag. 25

Donuț Caragea

Nucul

bunicii ne-au învățat
să scuturăm nucul
„nu-i rupeți crengile,
mișcați-le cu blândețe”, ne spuneau
„orice creangă ruptă e o durere,
o mângâiere în minus,
un rod care nu se mai naște”

nucile erau stelele noastre căzătoare
ce ne împlineau toate dorințele
cozonaci și tot felul de prăjituri delicioase
totodată erau testul nostru de forță
atunci când încercam
să le spargem în pumni
miezul lor semăna cu un creier
pesemne, nucul ne dăruia și nouă
un pic din înțelepciunea pământului

la un moment dat, a venit o furtună
turbată de prea multă căldură
și nucul nostru s-a rupt
a tras cu rădăcinile cât a putut de pământ
pentru a proteja pomii mai tineri
din fundul grădinii
dar ghillotina de aer a cerului negru
a căzut nemiloasă
pentru prima și ultima oară
am văzut seva nucului, sângele lui
cum curgea în zadar
fără să mai hrănească crengile, frunzele
nucile verzi parcă erau niște copii
care plâneau după sânii mamelor
rămași dintr-odată fără lapte
plâneau și verdele fin și lucios al obrăjilor
se înnegrea, se tot înnegrea

am tăiat trunchiul și crengile doborâte
cu drujba, apoi cu toporul
am fi vrut să mai așteptăm
să nu aducem o durere în plus
lemnului ce părea încă viu
dar bunicii spuneau
„lemnul ud se crapă mai ușor”
așadar, ne-am făcut treaba până la capăt
moartea nucului urma să ne dăruiască
încă multă căldură

în fundul grădinii a rămas totuși un ciot
pe el ne-am așezat cu toții, pe rând
admirând dealurile verzi
grădinile altor oameni, apusul
din ciot au încercat câteva ramuri să iasă
nu le-am lăsat, nucul n-ar mai fi fost
niciodată la fel
așa cum nici omul care cade la pat
nu mai este la fel
cu toate că-n visele și imaginația lui
încă mai călătorește
încă se mai cațără după fructe
încă mai aleargă
după iubiri ce-au plecat
din gara inimii
în gara de la capătul lumii

„toate lucrurile au un sfârșit”, spuneau bunicii
apoi s-au dus și ei să scuture
nucul din ceruri
în unele nopți, noi ce fuseserăm odată copii

ne așezăm pe ciotul din fundul grădinii
și așteptăm să cadă
nucile de lumină

Rădăcina

cândva, voi pleca, voi pleca
în urma mea, sub copertele unor cărți
vor rămâne cuvintele
așa cum rămâne rădăcina
copacului tăiat în pământ
iar la o aruncătură de lacrimă
lăstarul crescut
din tandrul protest al iubirii
în fața nimicniciei

tu, omule, te vei așeza cu privirea
pe anumite poeme
pentru a-ți odihni sufletul
epuizat de atâtea respirații
gură la gură
cu absențele unui suflet pereche

cuvintele mele vor încerca să-ți vorbească
pe limba căutărilor tale adânci
inelele trecutului meu
îți vor căuta mângâierea
și degetul potrivit pentru uniunea
transcendențelor noastre
pe aceeași coloană infinită
a unui gând luminos

poate că, cine știe, îl vom găsi
pe Dumnezeu
la capătul întrebărilor fără răspuns

poate că, peste noi, ca o zăpadă
va curge, la adierea unui vânt solitar
lumina tuturor stelelor

poate că, într-un moment
de obscură tandrețe
gheara morții ne va scăpa
și ne vom întoarce
la nesfârșita copilărie
la locul acela în care
bătăile inimii se întorc
la inima universului

cândva, voi pleca
dar visele mele vor răsări
din adâncul hârticii
înflorind în adâncul ochilor tăi

Mângâierea necuprinderii

frig
și un alb ce-mi devorează tăcut
albastrul ochilor
ai spune că este iarna
dar nu
în fața mea
se-ntinde doar pagina albă
pe care trebuie
să reinventez majestuos
un nou anotimp al iubirii

tu vrei să cânti
să-mi fie versul un arcuș
pe trupul tău de vioară
să-mi fie rana un patinoar
pentru spiralele morții

dar pe salcia
de pe malul sângelui meu
nimeni n-a întrebat-o
de ce i-a înghețat plânsul

frig
și un alb
ca o marmură de Carrara
pe care trebuie
să-mi cioplesc singur
amintirile

frig
și aburul meu
ca o ultimă mângâiere
a necuprinderii

Luna Neagră

am privit cerul toată noaptea
am cules toate stelele
una după alta le-am înghesuit în sufletul meu
să le pot dăruia unui om
sau unui Dumnezeu
care mă așteaptă dincolo
de ultima respirație

apoi am vrut să strâng tot întunericul
pentru a-l dăruia înfometatelor mele întrebări
care așteptau precum câinii în spatele ochilor
dând întruna din coadă

dar n-am apucat să strâng
decât un pic de negru sub unghii
noaptea, umilă, mi-a căzut la picioare
rugându-mă s-o mai las să trăiască

fie, i-am spus
nu știu de ce
simțeam un fel de dragoste
părintească

acum o privesc
cum îmi mimează existența
fiind întruna cu gândul
la stelele din sufletul meu

înfometatele întrebări au ce să roadă
un pic de negru sub unghii

Soarele se ridică
deasupra capului

pe cerul verde zâmbește
Luna Neagră

Leviatan

ei se holbau
la creatura ciudată întinsă pe nisip
nu mai văzuseră niciodată așa ceva
– mai trăiește? se întrebau unii.
– are ochii închiși, cu siguranță e moartă! răspundeau alții.
– e dizgrațioasă! spuneau niște mame,
care voiau să-și țină odraslele la distanță.
– haide să ne facem un selfie! răcneau niște internați.
– haide să-i legăm limba cu o sfoară
și să-i găurim capul cu un cârlig! se încurajau
niște copii mai obraznici.
– haide s-o tăiem și s-o vindem! se îndemneau niște pescari
care scoteau mai mereu plasele goale.

în zadar încercau valorile să le spună tuturor
că marea tocmai ce le dăruise un poem
unul scos din capitolul 41 al adâncurilor
acolo unde se nasc cele mai frumoase legende
unul a cărui inimă era încă vie,
chiar dacă nimeni nu-i auzea bătăile rare
unul care încă mai respira,
chiar dacă nimeni nu-i simțea respirațiile
unul care încă mai visa, fără ca nimeni
să-i împlinescă visele

unul care nu avea pereche pe pământ
unul care nu știa ce e frica
dar care urma să afle ce înseamnă
superficialitatea
dezgustul
și bârfa

(din volumul în pregătire
„Fântâna care-și bea singură apa”)